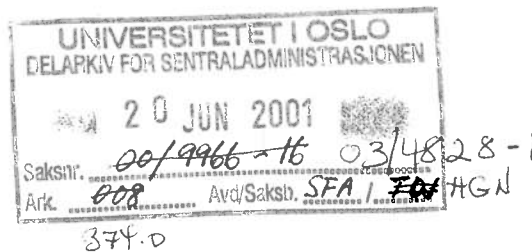

DET KONGELIGE KIRKE-,
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENT

Alle uh-institusjoner,
UHR, NNR, NSU, StL

Deres ref	Deres dato	Vår ref	Dato
		99/8688/leo/lia	18.06.01

INNFØRING AV DIPLOMA SUPPLEMENT

Norge tiltrådte 29. april 1999 UNESCO/Europaråds-konvensjonen om godkjenning av kvalifikasjoner vedrørende høyere utdanning i Europaregionen, Lisboa-konvensjonen. Konvensjonen anbefaler bruk av Diploma Supplement, DS. Bruk av Diploma Supplement er også koplet til Bologna-prosessen, og på europeisk nivå oppfordres det nå til bruk av DS.

Diploma Supplement er et vitnemålstillegg. Formålet med DS er å tilrettelegge for informasjon og en internasjonal forståelse om det enkelte lands og den enkelte student sin utdanning. DS er utformet for å gi en utfyllende beskrivelse av den enkeltes studier som er avsluttet på godkjent måte. DS skal følge det originale vitnemålet og er bare gyldig sammen med dette.

Departementet gav Norgesnettrådets sekretariat ved Informasjonssenter for internasjonal utdanning, NAIC, i oppgave å utarbeide en norsk mal for Diploma Supplement. Dette ble gjort i samarbeid med en arbeidsgruppe sammensatt av representanter fra universiteter og høyskoler. Malen for Diploma Supplement er tilgjengelig som en del av de elektroniske studentregistreringssystemene FS og M-STAS og er implementert i henhold til arbeidsgruppas forslag til mal og terminologi, se vedlegg. Diploma Supplement er tilgjengelig på bokmål og engelsk.

Utstedelse av et Diploma Supplement skal være obligatorisk og skal skje automatisk i forbindelse med utstedelse av vitnemål for fullført utdanning.

For avsluttede studieenheter der det utstedes en karakterutskrift skal ECTS-systemet

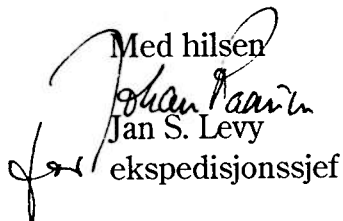
benyttes. Vi ber derfor om at alle institusjoner skal ha utarbeidet ECTS-kataloger for alle studietilbud ved institusjonen innen utgangen av 2001.

NAIC har fått i oppgave av departementet å følge opp Lisboa-konvensjonen og være ansvarlig for å implementere Diploma Supplement. Punkt 8 i DS som omhandler norsk høyere utdanning på generelt nivå skal derfor oppdateres av NAIC. I forbindelse med innføring av Diploma Supplement vil NAIC invitere til lanseringsseminar 27.-28. september i Trondheim.

Siden DS vil være et dokument av stor betydning, vil vi be institusjonene om å overveie å benytte papir som er sikret mot kopiering og forsøk på fysiske endringer når DS skal skrives ut.

Vi ber institusjonene ta i bruk Diploma Supplement umiddelbart. Innen utgangen av 2001 skal alle institusjonene ha utviklet DS innen alle fagområder. Uteksaminerte kandidater skal også, ved henvendelse til institusjonen, få utstedt et Diploma Supplement. Utstedelse av DS skal være en gratis tjeneste for alle.

Spørsmål vedrørende implementering og bruk av Diploma Supplement kan rettes til Norgesnettrådet ved NAIC, tlf 21021863/21021860, naic@nnr.no.

Med hilsen

Jan S. Levy
ekspedisjonssjef

Bjørn Tore Kjellemo
avdelingsdirektør

Vedlegg

FORSLAG TIL NORSK DIPLOMA SUPPLEMENT MED RETNINGSLINJER

Dette vitnemålstillegget er utarbeidet etter modell utviklet av Europakommisjonen, Europarådet og UNESCO/CEPES. Formålet med tillegget er å gi tilstrekkelig uavhengig informasjon for å forbedre den internasjonale forståelsen, og sikre en rettferdig akademisk og yrkesmessig godkjenning av kvalifikasjonen (eksamensbevis, grader, vitnemål osv.). Vitnemålstillegget er utformet for å gi en utfyllende/kontekstuell beskrivelse av studiene som kandidaten har deltatt i og avsluttet på godkjent måte. Dette tillegget følger det originale vitnemålet og er kun gyldig sammen med dette. Tillegget skal være fritt for verddivurderinger og forslag om godkjenning. Alle åtte punkter skal være fylt ut. Dersom det mangler noen opplysninger, skal dette være forklart.

- Det er målsettingen at en fullført vitnemålsgivende utdanning automatisk skal utløse et Diploma Supplement. Der det er to nivåer i en grad, for eksempel en cand.mag.grad som fortsettes med en cand.scient.grad, bør det være regelen at Diploma Supplement blir gitt for hver av gradene.
- Et to-årig kandidatvitnemål vil være minste enhet i lavere grad som kan utløse et vitnemålstillegg.
- Nummereringen i tillegget er fast. Har man ikke informasjon under et punkt, så skal dette stå – enten ved at det står ”not applicable” eller at det står en begrunnelse for hvorfor punktet/punktene ikke er fylt ut. Ingen felter skal være blanke.

1 OPPLYSNINGER OM INNEHAVEREN AV KVALIFIKASJONEN

- 1.1 Etternavn (alle):
Oppgi hele slektsnavnet eller alle etternavn.
- 1.2 Fornavn (alle):
Ta med alle fornavn.
- 1.3 Fødselsdato (dag/måned/år):
Oppgi fødselsdato, - måned- og år.
- 1.4 Student identifikasjonsnummer:
Fødselsnummer brukes som studentidentifikasjon.

2 OPPLYSNINGER OM KVALIFIKASJONEN

- 2.1 Kvalifikasjonens navn og (dersom tilgjengelig) tildelt tittel (på originalspråket):
Oppgi vitnemålets fulle navn på originalspråket med informasjon om tilhørende nasjonalt akseptert tittel, se vedlegg 1. Dersom vitnemålet/graden automatisk utløser en lovbeskyttet tittel, skal dette føres på her. Eksempel: allmennlærer, faglærer, sivilingeniør, siviløkonom.
- 2.2 Hovedemner i studiet for å oppnå kvalifikasjonen:
Hovedområder/fordypning føres inn under dette punktet. Med dette menes enten studieretning eller en til tre hovedområder/fordypninger i kvalifikasjonen. Generelt bør hovedområder/ fordypninger under 20 vektall ikke nevnes her.
- 2.3 Navn og status til institusjonen som tildeler kvalifikasjonen (på originalspråket):
Navnet på institusjonen som tildeler kvalifikasjonen oppgis på originalspråket. En kort beskrivelse av institusjonens status føres inn, se vedlegg 2. For utfyllende informasjon vises det til punkt 8.
- 2.4 Navn og status til institusjonen som administrerer studiene (på originalspråket):
Institusjonens navn skrives om igjen her selv om det er samme institusjon som under punkt 2.3. Dersom en annen institusjon enn den som gir kvalifikasjonen

administrerer studiet, bør det oppgis her. Eksempel: en statlig høyskole administrerer og gir undervisning til et hovedfag, mens et universitet eller en vitenskapelig høyskole er eksamensansvarlig og skriver ut vitnemål. Dersom deler av utdanningen i kvalifikasjonen er tatt ved institusjon som har endret navn, beskrives dette under punkt 6.1.

- 2.5 Språk brukt i undervisningen/under eksamen:
Undervisningsspråk og eksamensspråk for kvalifikasjonen oppgis her. Tre varianter kan legges inn.

3 OPPLYSNINGER OM NIVÅET PÅ KVALIFIKASJONEN

- 3.1 Nivået på kvalifikasjonen:

Oppgi kvalifikasjonens nøyaktige nivå og plassering i den nasjonale utdanningsstrukturen (lavere grad, høyere grad, doktorgrad).

- 3.2 Normert studietid:

Normert studietid føres opp. Dersom det angis vekttall, bør også ECTS credits føres på. Ved spesielle studieopplegg vises det til punkt 4.1.

- 3.3 Opptakskrav:

- *Generell studiekompetanse. (beskrevet i punkt 8).*
- *Eventuelle særkrav for grunnstudier beskrives (for eksempel særkrav i språk, realfag eller eventuelle opptaksprøver).*
- *Høyere grad bygger på cand.mag.-grad eller tilsvarende. Krav til faglig fordypning, karakterkrav, eventuelt andre særkrav, beskrives.*
- *Doktorgrad bygger på høyere grad eller tilsvarende.*

4 OPPLYSNINGER OM INNHOLD OG RESULTATER

- 4.1 Studieform:

Punktet omtaler hvordan et program er organisert, ikke hvordan en student gjennomfører programmet. Ved ordinært organisert program, er det tilstrekkelig at det står "heltid" her. Spesielt tilrettelagte/spesielt organiserte programmer beskrives av den enkelte institusjon.

- 4.2 Krav som må oppfylles i løpet av studiet:

Dette punktet har med strukturen i programmet/kvalifikasjonen/graden å gjøre. Gi en kort beskrivelse av oppbygning av den aktuelle kvalifikasjonen/graden. Der det finnes rammeplaner, tas det utgangspunkt i disse. Der det er naturlig bør en kort beskrivelse av studiets/kvalifikasjonens mål føres inn her.

- 4.3 Opplysninger om studiet. Karakterutskrift:

Karakterutskrift legges ved DS og føres ikke inn i selve vitnemålstillegget. Dersom kvalifikasjonen inneholder et større skriftlig arbeid, føres tittel og karakter inn her.

- 4.4 Karaktersystem og dersom mulig, veiledende karakterfordeling:

Karaktersystemet beskrives i samsvar med det som står på vitnemålet dersom det avviker fra punkt 8. Hvis det er mulig å si noe om hvordan karakterskalaen brukes, beskrives det her.

- 4.5 Samlekarakter for kvalifikasjonen:

Siden det sjelden blir gitt samlekarakter for en grad, kan en her istedenfor "not applicable" skrive "Det blir ikke gitt samlekarakter for denne graden". Dersom kvalifikasjonen er gitt spesiell æresbevisning, kan det føres inn her.

5 OPPLYSNINGER OM KVALIFIKASJONENS FUNKSJON

- 5.1 Adgang til studier på høyere nivå:

Her angis om kvalifikasjonene gir adgang til videre studier på høyere nivå (føy til eventuelle betingelser/særkrav).

5.2 Yrkesmessig status:

Her føres det inn ett av to valg mht yrker kvalifikasjonen gir adgang til:

- *ikke-regulerte yrker (profesjoner).*
- *regulerte yrker (profesjoner) med krav til autorisasjon, se vedlegg 3. (Det bør også føres inn hvilket EU-direktiv som i tilfelle gjelder for det aktuelle yrket. Dette finnes også på liste 3.)*

Under dette punkt føres det også inn om kvalifikasjonen er endelig/avsluttende eller del av et hierarki av mulige kvalifikasjoner.

6 TILLEGGSSOPPLYSNINGER

6.1 Tilleggsopplysninger:

Under dette punkt føres det inn informasjon som ikke er dekket av noen av de tidligere punktene når det gjelder beskrivelse av omfanget, nivået og bruken av kvalifikasjonen. Dersom kvalifikasjonen har medført perioder med studier/opplæring i annen institusjon/bedrift eller opphold i annet land tas det med under dette punktet. Beskrivelse av sammensatt utdanning, for eksempel en cand.mag.-grad satt sammen av utdanning fra forskjellige institusjoner, kan føres inn her. Relevant informasjon om institusjonen som ikke er dekket under andre punkt tas med her, for eksempel dersom deler av kvalifikasjonen er tatt ved institusjoner som har skiftet navn.

6.2 Andre informasjonskilder:

Her føres inn forskjellige muligheter for å få informasjon om kvalifikasjonen og institusjonen, oppgi aktuelle web-adresser, for eksempel foruten egen institusjon og avdeling der kvalifikasjonen er avlagt, adressen til NAIC.

7 ATTESTERING AV VEDLEGGET

7.1 Dato:

Dato for utstedelse av vitnemålstillegget påføres her. Denne datoen vil ikke nødvendigvis være den samme som den datoen kvalifikasjonen ble tildelt.

7.2 Underskrift:

Navn og signatur til den som offisielt attesterer vitnemålstillegget.

7.3 Stilling:

Offisiell stilling til den som attesterer tillegget.

7.4 Offisielt stempel eller segl:

Offisielt stempel og segl til institusjonen som attesterer vitnemålstillegget.

8 OPPLYSNINGER OM DET NASJONALE SYSTEM FOR HØYERE UTDANNING (se vedlegget: Higher education in Norway (Year 2000))

Higher education in Norway (Year 2000)

Structure

Public sector

All institutions of higher education are subject to the authority of the Ministry of Education, Research and Church Affairs. Higher education in Norway is mainly offered at state institutions, notably universities (4), university colleges (6), state colleges (26) and art colleges (2). They are all covered by the same act effective from January 1st. 1996. The degrees and titles that each institution can award and their professional and educational programmes, as well as the duration and specific requirements concerning breadth and depth, are all laid down in a Royal Decree of 10 May 1996. A degree candidate may combine studies from universities and colleges, as the courses offered are on the same academic level.

Network Norway was set up in order to promote co-operation and a more rational division of labour between the Norwegian universities and colleges. The network benefits the various academic environments by enabling them to co-operate with regard to fields of specialisation and division of labour. Education with similar content and similar degree structure should be viewed as equitable and give students and staff the same possibilities, regardless of educational institution. Thus, the network will give students a larger range of options and make it easier to combine studies from different institutions. Transfers between the institutions are encouraged and made easy by the degree system.

Although there are as many as 26 private higher education institutions with recognised study programmes, the overwhelming majority of students (about 90%) in fact attend state institutions

Private sector

Private higher education in Norway is regulated by the Act of 11 June 1986 on the recognition of study programmes at private colleges. Some of the study programmes offered by private institutions of higher education are recognised by Royal Decree as degrees or professional titles of equal standing as those offered by the public institutions. Other study programmes may be recognised by the public institutions as well.

Admission requirements for higher education

A general matriculation standard has been introduced, setting minimum requirements which include the following components: Successful completion of 3 years of upper secondary education comprising foundation course, advanced course I and advanced course II (regardless of area of study), or a recognised vocational qualification/trade certificate. Included in - or in addition to - the above-mentioned criteria, it is necessary to have successfully completed upper secondary studies corresponding to a specific level of attainment within the following general subject areas: Norwegian, English, history and social studies, mathematics, natural science. Admission may also be gained with other qualifications recognised as being on par with the general matriculation standard. Some fields of study have additional entrance requirements. Upper Secondary School Leaving Certificate is based on 12 years of schooling, extended to 13 years from 1997.

Degrees and qualifications

The first (undergraduate/lower) degree, "candidata/candidatus magisterii" (cand.mag.), is normally obtained after 3 1/2 years in mathematics and natural sciences, and 4 years in arts and social sciences. The specialised "Høgskolekandidat"-degrees of 2 and 3 years duration may be built upon to obtain a cand.mag.-degree. Some institutions offer a 4-year "Høgskolekandidat"-degree. The cand.mag.-degree is awarded by all the universities, the state- and art colleges and a good number of the other higher education institutions, both private and public, and can in that sense be termed a "national" degree.

The second-level (graduate/higher) degree in general consists of 1 1/2-2 additional years of study and requires a main subject based upon the intermediate level examination in the same subject from the cand.mag.-degree. An important part of this degree is independent research work in the form of a thesis. Graduate degrees are offered by universities and university colleges, several state colleges and some private colleges.

The doctor's degree programmes generally consist of 3 years of study after completion of the second-level degree or other professional degree programmes (the exception is dr.oecon., which takes 2 years) and are essentially research programmes. Doctor's degree programmes are offered by the universities, most university colleges, some state colleges and a few private institutions.

For internationalisation purposes, some Master degree programmes have been introduced at a number of universities and colleges. In these programmes, the language of instruction and examination is English.

Professional qualifications are awarded by all the universities, university colleges, state- and art colleges and a good number of the private higher education institutions. These programmes are either of 2-4 years or 5-7 years duration leading to regulated professions.

Credit system and grading

The academic year normally runs from mid-August to mid-June and is divided into autumn and spring semesters. Courses are normally measured in "vektttall". The full-time work load for one academic year is 20 "vektttall", which is equal to 60 ECTS credits (European Credit Transfer System).

Grades for undergraduate and graduate education, with some exceptions, are awarded according to a numerical system ranging from 1.0 (highest) to 6.0 (lowest), with 4.0 as the minimum passing grade. A *pass/fail* mark is given for some examinations. The way the scale is used varies, hence direct comparison of grades is difficult.

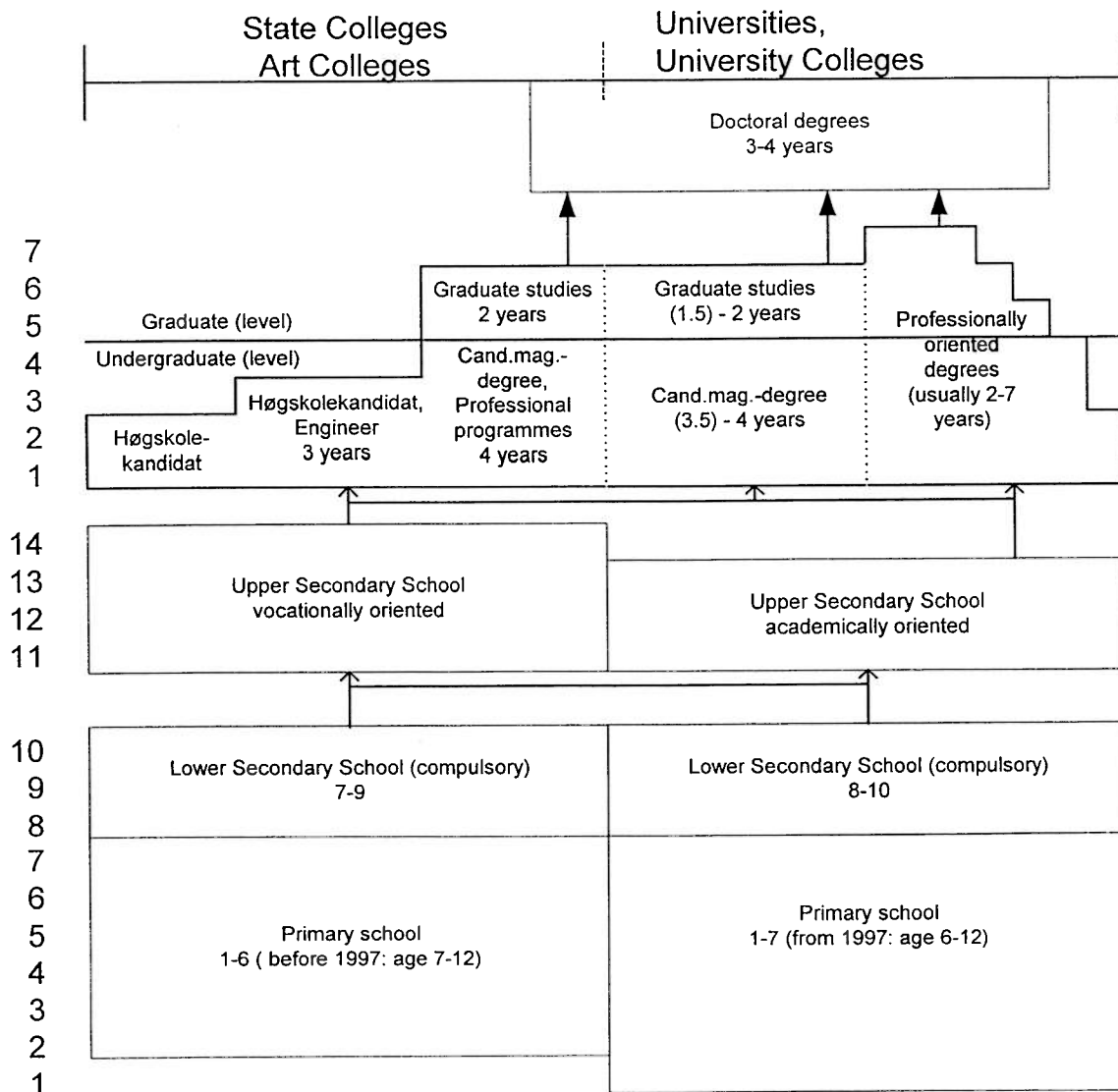
The most widely used Norwegian grading scale

1.0-1.4: laud pre ceteris
1.6-2.5: laudabilis
2.6-3.2: haud illaudabilis
3.3-4.0: non contemnendus
4.1-6.0: contemnendus

More information: <http://www.nnr.no>

<http://www.eurydice.org/Eurybase/Application/eurybase.htm>

General Structure of Educational system

Simplified diagram of the structure of the Norwegian Educational System.